

Műtárgyvédelmi állapotfelmérés

2003-as kiinduló állapot

Az országos műtárgyvédelmi szakfelügyelet vállalta, hogy a 2001-2003. évi ciklusban műtárgyvédelmi szempontból komplex módon felméri az országos és megyei múzeumi hálózathoz tartozó intézményekben lévő **állandó kiállítások** és a **raktárak**, valamint az ezzel szorosan összefüggő **állományvédelem** és az **egészségvédelem** helyzetét és körülményeit. A pillanatnyi helyzet rögzítésére négy egységből álló **kérdőívrendszer** készült. Ez 163 kérdésén keresztül, 708 választási lehetőség mellett áttekintést nyújt a mai magyarországi múzeumok műtárgyvédelmi helyzetéről. A munkát jelentősen meggyorsította a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Múzeumi Osztálya által életre hívott nemzeti állományvédelmi akcióbizottság tevékenysége, amely az átfogó, országos műtárgyvédelmi stratégiai terv elkészítését a jelenlegi helyzet ismeretére kívánta alapozni. A bizottság áttekintette a már meglévő kérdőíveket, majd azokat kisebb kiegészítések után a szakfelügyelet segítségével eljuttatta minden országos és megyei múzeum számára. Az adatgyűjtés 2003 második negyedévével folyamatossá vált. A felmérés még nem fejeződött be, hiányosságok vannak mind az országos múzeumok, mind az egyes megyék adatszolgáltatása terén. A 19 megyei múzeumi szervezethez és a 14 országos múzeumhoz eljuttatott kérdőívek **78 százaléka** érkezett vissza 2003. szeptember 15-ig. A beérkezett adatok számítógépes adatbázisba rögzítése megtörtént, megindult az adatok feldolgozása.

A felmérés eddig feldolgozott adataiból elkészült egy **mintanyag**, amellyel az országos múzeumigazgatói értekezlet résztvevői is megismerkedhettek. Ez a részelemzés három budapesti múzeum, valamint egy jobb és egy nehezebb körülmények között működő megye intézményeinek adatai alapján készült. A jelen dokumentumban is ezek az adatok szerepelnek; az értékelés 51 állandó kiállítás és 44 raktári egység kitöltött kérdőívén nyugszik.

Javaslatok

2003

- Az adatgyűjtés befejezése. A válasszal elmaradó intézmények közvetlen megkeresése.
- A számítógépes adatrögzítés és feldolgozás pénzügyi feltételeinek biztosítása az éves műtárgyvédelmi keretből. Kettős adatbevitel, digitalizálás 1,2 mFt

2004

- A felmérés adatainak teljes körű számítógépes összesítése és elemző értékelése. Adatok elemzése, kimutatások készítése, összesítés **4,5 mFt**
- A helyzetjelentés közreadása: **értékelő, elemző tanulmány** megjelentetése önálló kötet formájában, bő angol nyelvű összefoglalóval, összegzése a Múzeumi Közleményekben **1,2 mFt**
- A felmérés kiterjesztése az első körből kimaradt muzeális intézményekre, a települési önkormányzati, alapítványi, egyházi múzeumokra, szakmúzeumokra.
- A magyarországi múzeumi fényképállomány felmérése műtárgyvédelmi szempontból: az előzetesen elkészült kérdőív véglegesítése, szétküldése, a válaszok begyűjtése az év végéig.

2005

- A fényképekre vonatkozó felmérés feldolgozása, a feladatok meghatározása.
- Újabb, speciális műtárgytípusok országos helyzetének felmérése: antropológiai (ELTE Embertani Tanszékkal együttműködve); a leletmentő feltárásokból származó régészeti anyag.

2006

- Közgyűjteményben lévő fotóanyag tárolás feltételeinek javítására vonatkozó program indítása, keretösszeg **10 mFt**

Műtárgyvédelmi adatbázis

2003-as kiinduló állapot

Jelenleg a kérdőíves felmérés 78 százalékos visszaküldési állapotban van. Az adatokat a V&T Bt. Reklám és informatikai cég rögzítette és a pillanatnyi állapot szerint feldolgozta. Az adatok Excell táblákban vannak, melyeket egy Oracle alapú adatbázissal lehet használni. Az anyag szükség szerint bármilyen más adatbázisba áttehető, más intézményhez, más szerverre áthelyezhető. A teljes munka értéke 7,5 mFt

Javaslatok

2003

- A számítógépes adatbázist elkészítő céggel megállapodás kötése, költségeinek megtérítése • Az érkező adatok folyamatos rögzítése és feldolgozása

2004-től

- A felmérés bármilyen bővítése eredményeképpen születő információk rögzítése és feldolgozása 0,5 mFt

Műtárgyvédelmi monitoring

2003-as kiinduló állapot

A 2003-ban az akcióbizottság és az országos műtárgyvédelmi szakfelügyelet által kezdeményezett átfogó felmérés 4 témakörre vonatkozik. Az adatfelvételi kérdőíveket minden országos és megyei önkormányzati múzeum megkapta. A beérkező adatokból **számítógépes adatbázis** készült - illetve készül folyamatosan -, amely amellelt, hogy az adatok elemzésére alkalmas, a további, megismételt adatbevitellel a folyamatot, a változásokat is tudja mutatni

Javaslatok

A műtárgyvédelmi állapotok folyamatos figyelemmel kísérése érdekében az eredeti felmérést 5 évente meg kell ismétetni. Az azonos kérdésekre adott válaszok rendszeres összesítése hosszabb távra biztosítja a magyarországi múzeumokban őrzött műtárgyvagyron helyzetére vonatkozó ismereteket, ami alapfeltétele minden ilyen irányú fejlesztésnek, illetve az ilyen jellegű problémák megoldásának. Egyes részterületeken szűkebb időszakban végzett ellenőrző adatfelvétel is indokolt lehet, amit egy-egy speciális szempont indokolhat. A felméréssel kapcsolatban nem jelentkezik költség, az adatok frissítésére 3 évente kerül sor.

Költség 3 évente **1,4 mFt**

Mérőműszer-program

2003-as kiinduló állapot

A mintafelmérés alapján 37 kiállításban (51 teremben) összesen 6 db páramérő van, ebből 2 nem működik, a maradék 4 közül 1 volt hitelesítve hét és fél éve.

A 44 vizsgált raktári egység (kb. 3 millió tárgy) 96 százalékában nincs hőmérő, a hőmérsékletet esetenként a raktárak felében ellenőrzik. A helyiségek 80 százalékában csak a vizuális megfigyelés alapján lehet a relatív páratartalom magas vagy alacsony voltára következtetni, ugyanis több mint 80 százalékukban nincs páramérő, ahol pedig van, csak több mint 30 százalékuk működőképes.

Javaslatok

2003

- Az év végéig minden megyei és országos múzeum kap - támogatásként, a központi keretből egy-egy univerzális, a műtárgyvédelmi szempontból legfontosabb paramétereket (hőmérséklet, relatív páratartalom, ultraibolya sugárzás és fény) mérő és kalibráló készüléket a Néprajzi Múzeumhoz kihelyezett keretből. A javasolt típus: [ELSEC Environmental Monitor](#), Type 764; ára kb. 220 eFt/db x 33 (14 országos és 19 megyei múzeum) **7,3 mFt**
- A műszer mellé egy [tájékoztató](#) készül, amely maximum 20 oldalon ismerteti a mérések fontosságát, kivitelezési módját. A füzet melléklete az a táblázat, amelyben a mérési adatok rögzíthetők. Az anyag készülhet egyszerű sokszorosítással. (Ugyanezt tehetik a múzeumok a füzet mellékletével, ha több helyen végzik a méréseket.)
- A megyei és országos múzeumok abban az esetben kaphatják meg a műszert és a füzetet, ha azt a már az általuk e feladatra kijelölt, **műtárgyvédelmi felelős** veszi át.
- A műszerek átvétele egy rövid továbbképzés keretében történhet, amelyen a kijelölt műtárgyvédelmi felelősök rövid alapképzést kapnak.
- Ezt követően minden múzeum kap egy-egy mérőműszert **0,8 mFt**

2004-től folyamatosan

- A mérések és a mérési eredmények dokumentálása megkezdődik a múzeumokban (januártól folyamatosan). A mérési eredményeket dokumentáló táblázatot a továbbiakban minden műtárgyvédelmi feladatra/beruházásra stb. benyújtott pályázathoz mellékelni kell. Ezeket a pályázatokat ki kell egészíteni az erre vonatkozó követelményrendszerrel; ezt a Nemzeti Kulturális Alappal egyeztetni kell.

Épületbiztonsági program

2003-as kiinduló állapot

A múzeumi kiállítások, raktárak nyílászáróinak egynegyedét védi rács, az épületek mintegy fele rendelkezik riasztórendszerrel, egytizedük egyéb védelemben részesül. Semmiféle védelem nincs 17 százalékában. Biztonsági őrseg csak az intézmények 3 százalékában van.

Javaslatok

- Fizikai védelem megteremtése
A közgyűjteményekben elhelyezett műtárgyak védelmének minimális követelménye a fizikai védelem megteremtése. A zárható, ráccsal ellátott nyílászárók megléte előfeltétele a behatolás elleni és egyéb jelzőrendszerek kiépítésének.

2004

- a kiállítóterek, raktárak fizikai védelmének megteremtése (saját források felhasználása). A saját részt megkövetelő pályázati előfeltételről a megyei múzeumokat, önkormányzatokat körlevélben értesíteni kell. A keretösszeg **20 m Ft**
Szakértői megbízási díj felmérésekre, költségbecslés **2 mFt**
- Behatolás elleni védelem. A behatolás elleni védelmi rendszerek (mozgásérzékelők, törésjelzők stb.) kiépítéséhez szakértői felmérések, költségbecslés szükséges. A riasztórendszerek rendőrségre való bekötése alapvető követelmény a kiépítésnél.

2005

- a legalább fizikai alapvédelemmel rendelkező intézmények biztonsági rendszerük továbbépítésére, szakértői munkára való támogatási pályázata, keretösszeg **40 mFt**

- Tűz elleni védelem és érzékelés
Alapvető feladat megfelelő tervezéssel a kockázat csökkentése, tűzjelző és oltási rendszer kiépítése

2006

- tűz elleni, illetve egyéb katasztrófavédelmi felmérések elkészítése, keretösszeg **50 mFt**

Csomagoló-, tároló- és védőanyagok, valamint a raktári tárolóeszközök programja

2003-as kiinduló állapot

Az akcióterv kidolgozásánál 44 raktári egység, több mint 3 millió tárgy tárolásának adatait vettük alapul. Ez a szám a leltározott műtárgyállomány egynegyede.

A raktárak több mint 30 százalékáa pincében, alagsorban vagy padlástérben található, 44 százalékukban valamilyen csőrendszer - csatorna, víznyomócső stb. - fut. E raktározásra kevésbé vagy egyáltalán nem alkalmas helyiségek 66 százalékában nem anyagfajta szerint elkülönítve tárolják a tárgyakat. A raktári egységek 79 százalékában nincs előraktár a beérkezett, esetlegesen fertőzött, koszos, földes tárgyak elkülönítésére.

A raktárak 64 százalékáa zsúfolt, közel 70 százalékukban van a földön, illetve a falnak támasztva tárgy. A tárgyak közel 60 százaléka szabadon áll, nincs szekrényben vagy letakarva.

A műtárgyak többségét nem megfelelő klimatikai körülmények között (az adatokat ld. a múzeumépületekkel kapcsolatos részben) tárolják.

A raktárak közel 90 százalékának van ablaka, közel 70 százalékukba besüt a nap, ezekben **nem biztosított a műtárgyak fényvédelme.** Az országos és megyei múzeumok figyelmét a fény elleni védelem fontosságára külön fel kell hívni, kiemelve az egyszerű megoldásokat (sötételő függönyök felszerelése)!

A helyiségek 15 százalékánál a falazaton salétromosodás, illetve omlás figyelhető meg. 24 százalékukban pedig pereg a vakolat. A helyiségek 7 százaléka burkolatlan beton. A műtárgyak e helyeken tehát fokozottan ki vannak téve a szilárd halmazállapotú légszennyezők (vakolat-, beton pora) károsító hatásának is.

Ezek a kiemelt adatok mind arra utalnak, hogy addig is, amíg nem költöztethetők megfelelő helyre a műtárgyak, a helyszínen kell csomagolással, takarással fokozott védelmet biztosítani számukra. A csomagolóanyagok nagy része (pl. dobozok, ládák) más helyiségbe költözésnél is alkalmazható. A program második fázisában azokban a raktárakban, amelyek az egyes múzeumok hosszútávú, műtárgyvédelmi stratégiájában továbbra is raktárként szerepelnek, meg kell indítani a **bútorzat korszerűsítését, cseréjét.**

Javaslatok

2003

- A legfontosabb információkat, eljárásokat tartalmazó, ú.n. SOS füzet összeállítása, kiadása (restaurátor szakfelügyelet) **0,4 mFt**

2004

- Az akcióbizottság előzetes listát állít össze azokról a legfontosabb anyagokról és *csomagoló-eszközökről* (és azok gyártóiról), amelyek műtárgyvédelmi szempontból megfelelőek műtárgyraktározásra.
- A NKÖM Múzeumi Osztálya az akcióbizottság javaslatára a 2004-es költségvetésben már elkülönít 1-1,5 millió Ft-ot a listán szereplő legfontosabb tételek (pl. takarófoliák, savmentes dobozok, savmentes papír stb.) egy kezdeti mennyiségének vásárlására.
1,5 mFt
- Megbízás kiadása egy **műtárgyraktári bútorkatalógus** elkészítésére az európai normák és külföldi példák, ajánlások figyelembevételével. A kész katalógus ajánlásként, illetve műtárgytároló szabványként használható a múzeumokban.
2,5 mFt

2005

- Az év első felében egy illusztrált [tájékoztató](#) anyag készül a raktár belső kialakításának **műtárgyvédelmi** feltételeiről, a **tároláshoz, csomagoláshoz, takaráshoz használható anyagokról**, lehetőségekről (dobozok, ládák, fóliák, vásznak stb.) és az "elsősegély-nyújtó", rövidtávú raktári, műtárgyvédelmi tervezet kidolgozási módjáról. E füzet mellékleteként kerül kiküldésre egy precízen megfogalmazott igénylő lap, amelyen a múzeumok dobozokra, takaróanyagokra jelenthetik be igényüket (megfelelően indokolva). Az indoklás mellé csatolni kell a múzeum rövidtávú, a raktárakra vonatkozó műtárgyvédelmi tervezetét. **0,5 mFt**
- A nyár folyamán az igényeket a szakfelügyelet bevonásával elbírálják, rangsorolják.
- Az év őszétől megkezdődhet a már megvásárolt anyag szétosztása, illetve a további, az igények alapján meghatározott mennyiségre a költségvetéshez a kérelem benyújtása.
- 2005 őszén kapják meg a múzeumok a **bútorkatalógust**, amelyet segédletként használhatnak a hosszú távú múzeumi műtárgy-raktározási terv elkészítéséhez. A postázás költségei: **0,5 mFt**

Múzeumépületek és külső raktárak szigetelése, klímája

2003-as kiinduló állapot

Az előzetes felmérések alapján a múzeumépületekben a **kiállítások 25 százalékának, a raktárak 72 százalékának falazata nedves** (vagy nedvességre utaló nyomok mutatkoznak, sókivirágzás, vakolatpergés). A kiállítások 45 százalékában, a raktárak 96 százalékában nem megoldott a nyílászárók szigetelése. Ilyen körülmények között természetesen a klimatikus viszonyok igen szélsőségesek, azaz a hőmérséklet és a relatív légnedvesség nagymértékben eltér a műtárgyak megóvásához elengedhetetlen, optimális értékektől. Igen nagyok az ingadozások, amelyek tovább növelik a károsodás mértékét. Jól tükrözik ezt a vonatkozó statisztikai adatok is. Központilag klimatizált, vagyis hőmérséklet és relatív légnedvesség stabilizálására alkalmas központi berendezéssel ellátott raktár a mintaanyagul szolgáló múzeumok egyikében sincs, ventilátoros szellőztetés 7 százalékukban, helyi párasítás/szárítás 11 százalékukban oldható meg. A vizsgált raktárak között van olyan, amelyben télen mínusz 7°C-ot mértek (a raktárak közel 70 százalékában egyáltalán nincs fűtés), és előfordult a nyári +41°C is. Az épületek állaga, a rossz fal- és nyílászáró-szigetelés nem teszi lehetővé, hogy az épületekben lévő kiállítótermekben és raktárhelyiségekben a műtárgyak számára megfelelő klimatikus viszonyokat alakítsanak ki.

Javaslatok

2003

- Az akcióbizottság és a szakfelügyelet a beérkezett kérdőívek és a szakfelügyeleti jelentések alapján összeállítja azon **múzeumépületek** (főépületek, külső raktárak) **listáját**, amelyekben jelezték a fenti hiányosságokat. A lista összeállításánál javasolt figyelembe venni - a szakfelügyeleti bejárások tapasztalatai alapján - hogy olyan épületek, amelyek bérlemények és műtárgyraktározásra, kiállításra műtárgyvédelmi szempontból eleve alkalmatlanok, ne kerüljenek a keretbe. Azok a múzeumi szervezetek, amelyek adott határidőn belül nem küldtek vissza kérdőívet, nem szerepelhetnek a listán.
- Az éves keretből 3 nagy teljesítményű (pl. PH 26-os - kb. 1,1 millió Ft./db) párasító készülék beszerzése, s további 20-25 megvásárlása 2004 folyamán, annak érdekében, hogy ezek -megfelelő feltételek mellett - a múzeumok rendelkezésére álljanak (egy arra vállalkozó múzeum raktárában) "elsősegély" gyanánt. **3,3 mFt**

2004

- Újabb - 20-25 darab - kölcsönözhető párasító készülék vásárlása. **27,5 mFt**
- Az év első felében az Állományvédelmi Bizottság a szakfelügyelet bevonásával megállapítja a sürgősségi sorrendet az előző évben összeállított lista alapján, és a központi keretből szakértőt küld ki a múzeumépületek falnedvesedése okainak feltárására, illetve a nyílászárók szigetelési lehetőségeinek felmérésére. A szakértők díjazása a központi keretből történik.

2005

- A külső raktárak hasonló jellegű szakértői felmérése. **1,0 mFt**
- Szigetelési munkák támogatása az állományvédelmi keretből, pályázati rendszerben. A múzeumok megkapják - támogatásként - a szakértői jelentéseket és esetleg kisebb pénzüsszeget a nyílászárók szigetelésének megindításához.
- Az év második felétől a szakértői vélemények és az időközben elvégzett mérések (hőmérséklet és relatív páratartalom) eredményeinek (ld. mérőműszer program) birtokában pályázhatnak a múzeumok támogatásra a **falszigetelések** elvégeztetéséhez, **fűtésrendszer ki/átalakításához**. Azok a múzeumok, amelyekben a szigetelés valamilyen oknál fogva nem oldható meg (a szakértői vélemény alapján), pályázhatnak a nedves helyiségek szárításához páramentesítő készülékekre. A támogatás összegét csak az igények felmérése után lehetne megbecsülni. Keretösszeg **20,0 mFt**

2006

Az év első felétől azok a múzeumok, amelyek a nyílászárók szigetelését megoldották és rendelkeznek mérési eredményekkel, pályázhatnak párasító készülékek megvételére, támogatásra (párasító készülék 1,0 mFt/db, kb. 20 db/év kihelyezése) **20,0 mFt**

Modul rendszerű műtárgytároló blokkok programja

2003-as kiinduló állapot

A magyarországi múzeumok műtárgytárolási gondokkal küzdenek: a meglévő **raktárhelyiségek zsúfoltak, nem felelnek meg a tárgyak fizikai védelme feltételrendszerének** (fény-, por-, hőmérsékleti ingadozások stb. elleni védelem). A múzeumépületek döntő többsége műemlék- vagy műemlék jellegű épület, általában magas padlástérrel, pincével, amelyek megfelelő átalakítással alkalmasak csak műtárgyak tárolására. Az osztatlan raktárterek ugyanígy nem megfelelőek a műtárgykörnyezet anyagfajtánként eltérő követelményeinek megteremtéséhez, biztosításához.

Javaslatok

A probléma egy lehetséges megoldása *modul rendszerű műtárgytároló blokkok* kialakítása padlástérben, pincében, illetve osztatlan terű raktárhelyiségekben, amelyekkel kedvező tároló egységeket lehet elkülöníteni. Kísérletként és mintaként a Néprajzi Múzeumban 2002-ben elkészült egy padlástéri műtárgytároló blokk. Ez alapul szolgálhat továbbiak tervezéséhez és megépítéséhez. A műtárgytároló blokkot a Néprajzi Múzeum igény szerint bárkinek bemutatja, a műleírást a további tervezés érdekében szabadalmaztatja és hozzáférhetővé teszi. A tervezés és építés alapvető követelményei a következők: **könnyűszerkezetes, pormentes helyiség vagy helyiségek kialakítása, hőmérséklet és páratartalom szabályozási lehetőséggel, a tűzvédelmi és tűzrendészeti szabályok betartásával**. A költségek négyzetméterre vetítve: 100-120 eFt, légrétegméterre: 40-50 eFt.

2004

- Pályázat kiírása modul rendszerű műtárgytároló blokkok tervezésére, megépítésére.
- Az éves műtárgyvédelmi keretösszeg 20-25 százalékának elkülönítése kivitelezésre. Javasolt a támogatás elnyeréséhez 15-35 százalékos önrész vállalását előírni **20,0 mFt**

2005

- Újabb pályázat és műtárgytároló blokkok építése országos, illetve megyei múzeumépületekben.
- A műtárgytároló blokkok kivitelezésének támogatására a műtárgyvédelmi keretösszeg 25-30 százaléka fordítható. **40,0 mFt**

2006

- A műtárgytároló modulépítés folytatása **40,0 mFt**

Állandó kiállítások műtárgyvédelmi felülvizsgálata és felújítása

2003-as kiinduló állapot

A kiállítótermek és a kiállított műtárgyak műtárgyvédelmi helyzetéről a felmérés aggasztó képet ad. A vizsgált kiállítótermek közel 3500 négyzetméter ablakfelülettel rendelkeznek, az ablakok közel 40 százaléka erősen vagy közepesen erősen légszennyezett utcára nyílik. Az ablakok közel felének nem megoldott a szigetelése. A kiállítási tárlók kb. fele rosszul záródik és nem megfelelő anyagból készült. A kiállított műtárgyak legalább felét potenciálisan veszélyeztetik a légszennyezők. A kiállítótermek ablakfelületének kb. egyharmadán keresztül a természetes fény akadálytalanul jut a belső térbe, UV-szűrő fóliával mindössze 3 százaléknyi üvegfelületet borítottak. A tárlókban elhelyezett, természetes fényvel (is) megvilágított tárgyak 95 százaléka kap UV-sugárzást. A tárlók 80 százalékába fényforrásokat építettek be, közel 40 százalékuk neoncső, amely fokozottan veszélyes és további kb. 35 százalékuk spotlámpa, amely szintén okozhat $\square$ típusú és elhelyezéstől függően - károsodást (IR-sugárzás, hőtermelés). A világítás a tárlók kb. 60 százalékában állandóan be van kapcsolva a látogatási idő alatt. A megvilágítás szempontjából a nem tárlókban elhelyezett műtárgyak minimum 30, a tárlókban elhelyezettek minimum 50 százaléka erősen veszélyeztetett. A relatív páratartalom szabályozására mindössze a kiállítások kevesebb, mint 10 százalékában van lehetőség. Ezek a kiállításokra vonatkozó általános adatok. Érvényességük az állandó kiállítások szempontjából súlyosak, hiszen a felmérés tanúsága szerint átlag életkoruk 17 év, 80 százalékukat megnyitásuk óta nem újították fel.

Kormányzati döntés alapján a múzeumok állandó kiállításait 2004. májusától ingyenesen lehet látogatni. A várhatóan megnövekedő látogatószám mellett az állandó kiállításokat szakmai és műtárgyvédelmi szempontból fokozatosan meg kell újítani, ami sokrétű feladatokat ró az egyes múzeumokra.

Javaslatok

2004

- Az első negyedévben összegezni kell az állandó kiállításokban - a 4. számú program jóvoltából - beállított mérőműszerek mérte adatokat.
- A második félévre a múzeumok elkészítenek egy, az állandó kiállítások műtárgyvédelmi helyzetét, problémáit feltáró értékelést, amit a műtárgyvédelmi bizottság összesít és a megoldandó feladatok szempontjából rangsorol. Kritikus esetek jelzése a fenntartó számára, javaslattal akár egyes kiállítások bezárására, illetve ajánlással a nyitva tarthatóság feltételeinek megjelölésével.

2005

- Intervenciós alap kialakítása a műtárgyvédelmi központi forrásból. Keret: **20,0 mFt**
Pályázati rendszerben forrás biztosítása az állandó kiállítások teljes átrendezése nélküli műtárgyvédelmi javítására.
- Új, vagy felújításra kerülő állandó kiállítások forgatókönyvének műtárgyvédelmi szempontú felülvizsgálata. Az új ügyrend részeként az állandó kiállításokhoz nyújtandó támogatások elbírálásának előfeltétele lesz a műtárgyvédelmi kérdések megoldása!